

Daar waar niets zeker is en alles openblijft

Geliefd mens

In januari werd de jaarlijkse Machiavelliprijs voor 2025 gewonnen door het Sinterklaasjournaal. Volgens de jury slaat het programma bruggen tussen traditie en vernieuwing, tussen oud en jong en tussen mensen mét en zonder kinderen. Het wordt geprezen om zijn toegankelijkheid, humor, scherpte en maatschappelijke sensitiviteit. Een programma vol verbindingskracht.

De kracht van verbinding is op veel momenten en manieren te ervaren. Als je goed zoekt, vind je het overal. Bijvoorbeeld wanneer je een multicultureel festival bezoekt of (misschien wel voor het eerst) meedoet aan een demonstratie voor vrede. Of wanneer je een vriendenboek samenstelt voor de 50e verjaardag van een dierbare vriendin.

Maar de kracht van verbinding kan ook op een heel andere manier tot stand komen. Door iemand nabij te zijn en te blijven op momenten dat het spannend of ongemakkelijk wordt. Door met elkaar te durven zijn 'waar niets zeker is en alles openblijft'.¹ Door nabij te zijn zonder dat het iets moet opleveren, oplossen, opbeuren of verlichten.

Ik zag het mezelf doen in mijn contact met een moeder die haar zoon verloor aan zelfdoding. Ze schreef: 'Er ligt een eindeloos jaar voor me. Wat een hel.' In mijn reactie sprak ik de hoop uit dat er ook wat licht op haar weg zou gaan schijnen, ook al voelde en leek dat nu onmogelijk. Het is iets diep menselijks om een ander te willen troosten. Om iemand op te beuren, om het leed te willen verzachten. Om te willen helpen, iets te willen oplossen. Maar deze moeder wees me de weg naar iets anders... 'Ga gewoon bij mij in het donker zitten en wees er, laat me.'

*Zonder wegen geen verdwalen.
Zonder zon geen lelijk weer.
Geen gezondheid zonder kwalen
en geen minder zonder meer.
Geen beneden zonder boven
en geen achter zonder voor.
Zonder twijfel geen geloven.
Zonder stilte geen gehoor.²*

De Franse filosoof Levinas omschrijft kwetsbaarheid als de kern van het (mede)mens-zijn zelf, de toegangspoort tot de ander. Het vraagt moed om te blijven staan in kwetsbaarheid, om te erkennen dat we de ander nooit volledig kunnen bevatten, en toch nabij te blijven. Het durven tonen van onze kwetsbaarheid, onze angsten, twijfels en niet-weten ziet hij niet als een teken van zwakte, maar als de meest fundamentele menselijke daad.³ Juist daar ontstaat echte verbinding. Niet als een prestatie maar als een genade.

En misschien is dat wel het grootste geschenk dat we elkaar kunnen geven.

Met een warme groet,

Rob Groen en Marieke van Driel

¹ Een zin uit de column 'Tweestrijd' van Sander de Hosson

² Gedicht: Zonder twijfel, Bette Westera

³ Emmanuel Levinas: Filosofie van kwetsbaarheid en verantwoordelijkheid